CODUL DE ETICĂ ŞI DEONTOLOGIE din 9 iulie 2009

al asistentului medical generalist, al moaşei şi al asistentului medical din România

EMITENT • **ORDINUL ASISTENŢILOR MEDICALI GENERALIŞTI, MOAŞELOR ŞI ASISTENŢILOR MEDICALI DIN ROMÂNIA**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 560 din 12 august 2009**

Data intrării în vigoare 12-08-2009

Prezenta formă este valabilă începând cu data de 12-08-2009 până la data de 09-03-2020

Capitolul I
Principii generale

Articolul 1

Codul de etică şi deontologie al asistentului medical generalist, al moaşei şi al asistentului medical din România cuprinde un ansamblu de principii şi reguli ce reprezintă valorile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de asistent medical generalist, profesia de moaşă şi profesia de asistent medical pe teritoriul României.

Articolul 2

Codul de etică şi deontologie al asistentului medical generalist, al moaşei şi al asistentului medical din România are drept principal scop:

a) ocrotirea drepturilor pacienţilor;

b) respectarea obligaţiilor profesionale de către asistenţii medicali generalişti, moaşe şi asistenţii medicali;

c) apărarea demnităţii şi a prestigiului profesiunii de asistent medical generalist, de moaşă şi de asistent medical;

d) recunoaşterea profesiei, a responsabilităţii şi încrederii conferite de societate, precum şi a obligaţiilor interne ce derivă din această încredere.

Articolul 3

Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de asistent medical generalist, profesia de moaşă şi profesia de asistent medical pe teritoriul României sunt următoarele:

a) exercitarea profesiei se face exclusiv în respect faţă de viaţa şi de persoana umană;

b) în orice situaţie primează interesul pacientului şi sănătatea publică;

c) respectarea în orice situaţie a drepturilor pacientului;

d) colaborarea, ori de câte ori este cazul, cu toţi factorii implicaţi în asigurarea stării de sănătate a pacientului;

e) acordarea serviciilor se va face la cele mai înalte standarde de calitate posibile, pe baza unui nivel înalt de competenţe, aptitudini practice şi performanţe profesionale fără niciun fel de discriminare;

f) în exercitarea profesiei asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali trebuie să dovedească loialitate şi solidaritate unii faţă de alţii în orice împrejurare, să îşi acorde colegial ajutor şi asistenţă pentru realizarea îndatoririlor profesionale;

g) asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali trebuie să se comporte cu cinste şi demnitate profesională şi să nu prejudicieze în niciun fel profesia sau să submineze încrederea pacientului.

Capitolul II
Responsabilitatea personală, integritatea şi independenţa profesională a asistenţilor medicali generalişti, moaşelor şi asistenţilor medicali

Articolul 4

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical trebuie să evite în exercitarea profesiei atitudinile ce aduc atingere onoarei profesiei şi să evite tot ceea ce este incompatibil cu demnitatea şi moralitatea individuală şi profesională.

Articolul 5

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical au obligaţia să manifeste o conduită ireproşabilă faţă de bolnav, respectând întotdeauna demnitatea acestuia.

Articolul 6

În caz de pericol public, asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical nu au dreptul să îşi abandoneze bolnavii, cu excepţia unui ordin formal al unei autorităţi competente, conform legii.

Articolul 7

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical sunt răspunzători pentru fiecare dintre actele lor profesionale.

Articolul 8

Pentru riscurile ce decurg din activitatea profesională, asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali din sistemul public sau privat încheie o asigurare de răspundere civilă pentru greşeli în activitatea profesională.

Articolul 9

Încredinţarea atribuţiilor proprii unor persoane lipsite de competenţă constituie greşeală deontologică.

Articolul 10

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical trebuie să comunice cu pacientul într-o manieră adecvată, folosind un limbaj respectuos, minimalizând terminologia de specialitate pe înţelesul acestora.

Articolul 11

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical trebuie să evite orice modalitate de a cere recompense, altele decât formele legale de plată.

Capitolul III
Raporturi profesionale cu alţi profesionişti din domeniul medico-sanitar şi instituţii

Secţiunea 1
Raporturile profesionale cu alţi profesionişti din domeniul sanitar

Articolul 12

În baza spiritului de echipă, asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali îşi datorează sprijin reciproc.

Articolul 13

Constituie încălcări ale regulilor etice:

a) jignirea şi calomnierea profesională;

b) blamarea şi defăimarea profesională;

c) orice alt act sau fapt care poate aduce atingere demnităţii profesionale a asistentului medical generalist, a moaşei şi a asistentului medical.

Articolul 14

(1) În cazul unor neînţelegeri, în considerarea calităţii profesionale, conflictul în primă instanţă trebuie mediat de biroul consiliului judeţean, la nivel judeţean/municipiului Bucureşti, şi de Biroul executiv, la nivel naţional.

(2) Dacă acesta persistă, cei implicaţi se pot adresa Comisiei de etică şi deontologie sau justiţiei, fiind interzisă perturbarea activităţii profesionale din aceste cauze.

(3) În cazul în care se constată încălcări ale regulilor etice, se urmează procedura de sancţionare, conform prevederilor Statutului Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România, adoptat prin Hotărârea Adunării generale naţionale a Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România nr. 1/2009.

Articolul 15

În cazul colaborării mai multor asistenţi medicali generalişti, moaşe şi asistenţi medicali pentru examinarea, tratamentul sau îngrijirea aceluiaşi pacient, fiecare practician îşi asumă responsabilitatea individual prin aplicarea parafei profesionale în dreptul fiecărei manevre sau tehnici executate personal.

Articolul 16

În interesul pacienţilor, asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali vor avea relaţii de colaborare cu celelalte profesii din domeniul sanitar, cu respectarea demnităţii şi onoarei profesionale.

Secţiunea a 2-a
Raporturile profesionale cu instituţiile

Articolul 17

Angajatorul trebuie să asigure condiţii optime asistentului medical generalist, moaşei şi asistentului medical în exercitarea profesiei.

Articolul 18

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical aduc la cunoştinţa persoanelor competente şi autorităţilor competente orice circumstanţă care poate prejudicia îngrijirea sau calitatea tratamentelor, în special în ceea ce priveşte efectele asupra persoanei sau care limitează exerciţiul profesional.

Articolul 19

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical, în concordanţă cu diferitele niveluri de responsabilitate pe care le îndeplinesc, contribuie la orientarea politicilor şi dezvoltarea sistemului de sănătate.

Capitolul IV
Educaţia medicală continuă

Articolul 20

În vederea creşterii gradului de pregătire profesională, asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali au obligaţia să efectueze cursuri şi alte forme de educaţie continuă creditate de Ordinul Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România, denumit în continuare OAMGMAMR, precum şi alte forme de educaţie continuă prevăzute de lege pentru îndeplinirea numărului minim de credite anual necesar reautorizării exercitării profesiei.

Capitolul V
Obligaţii etice şi deontologice

Secţiunea 1
Obligaţia acordării îngrijirilor medicale

Articolul 21

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical, în exercitarea profesiei, nu pot face discriminări pe baza rasei, sexului, vârstei, apartenenţei etnice, originii naţionale sau sociale, religiei, opţiunilor politice sau antipatiei personale, a condiţiei sociale faţă de pacienţi.

Articolul 22

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical au obligaţia de a lua măsuri de acordare a primului ajutor.

Articolul 23

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical au obligaţia să acorde asistenţă medicală şi îngrijirile necesare în limita competenţei lor profesionale.

Articolul 24

În caz de calamităţi naturale (cutremure, inundaţii, epidemii, incendii) sau accidentări în masă (naufragii, accidente rutiere sau aviatice, accidente nucleare etc.), asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical sunt obligaţi să răspundă la chemare, să îşi ofere de bunăvoie serviciile de îngrijire, imediat ce au luat cunoştinţă despre eveniment.

Articolul 25

(1) Voinţa pacientului în alegerea asistentului medical generalist, a moaşei şi a asistentului medical trebuie întotdeauna respectată, indiferent care ar fi sensul acesteia.

(2) Dacă pacientul se află într-o stare fizică sau psihică ce nu îi permite exprimarea lucidă a voinţei, aparţinătorii sau apropiaţii celui suferind trebuie preveniţi şi informaţi corect, pentru a hotărî în numele acestuia, cu excepţia imposibilităţii (de identificare, de comunicare, de deplasare etc.) sau a urgenţelor.

Articolul 26

Dacă în urma examinării sau în cursul îngrijirilor asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical consideră că nu au suficiente cunoştinţe sau experienţă pentru a asigura o asistenţă corespunzătoare, se vor consulta cu alţi colegi sau vor îndruma bolnavul către alţi specialişti.

Articolul 27

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical vor păstra o atitudine de strictă neutralitate şi neamestec în problemele familiale (morale, materiale etc.) ale pacientului, exprimându-şi părerea numai dacă intervenţia este motivată de interesul sănătăţii pacientului, cu consimţământul prealabil al acestuia.

Articolul 28

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical pot refuza acordarea unor îngrijiri către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătăţii pacientului, cu excepţia situaţiilor de urgenţă.

Secţiunea a 2-a
Respectarea drepturilor pacientului

Articolul 29

Pacientul are următoarele drepturi: dreptul la informaţia medicală, dreptul la consimţământ, dreptul la confidenţialitatea informaţiilor şi viaţa privată, drepturi în domeniul reproducerii, drepturi la tratament şi îngrijiri medicale.

Secţiunea a 3-a
Consimţământul

Articolul 30

O intervenţie medicală nu se poate efectua decât după ce pacientul sau reprezentantul legal al acestuia, în cunoştinţă de cauză, şi-a dat consimţământul. Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenţie medicală, asumându-şi în scris răspunderea pentru decizia sa; consecinţele refuzului său, al opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului.

Articolul 31

Consimţământul pacientului sau, după caz, al reprezentantului legal al acestuia este obligatoriu:

a) pentru recoltarea, păstrarea, folosirea tuturor produselor biologice prelevate din corpul său, în vederea stabilirii diagnosticului sau a tratamentului cu care acesta este de acord;

b) în cazul supunerii la orice fel de intervenţie medicală;

c) în cazul participării sale la învăţământul medical clinic şi la cercetarea ştiinţifică;

d) în cazul fotografierii sau filmării sale într-o unitate medicală;

e) în cazul donării de sânge în condiţiile prevăzute de lege.

Articolul 32

Consimţământul pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia, după caz, nu este obligatoriu în următoarele situaţii:

a) când pacientul nu îşi poate exprima voinţa, dar este necesară o intervenţie medicală de urgenţă;

b) în cazul în care furnizorii de servicii medicale consideră că intervenţia este în interesul pacientului, iar reprezentantul legal refuză să îşi dea consimţământul, asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical sunt obligaţi să anunţe medicul curant/de gardă (decizia fiind declinată unei comisii de arbitraj de specialitate).

Secţiunea a 4-a
Secretul profesional

Articolul 33

(1) Secretul profesional este obligatoriu.

(2) Secretul profesional există şi faţă de aparţinători, colegi sau alte persoane din sistemul sanitar, neinteresate în tratament, chiar şi după terminarea tratamentului şi decesul pacientului.

Articolul 34

Obiectul secretului profesional îl constituie tot ceea ce asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical, în calitatea lor de profesionist, au aflat direct sau indirect în legătură cu viaţa intimă a pacientului, a familiei, a aparţinătorilor, precum şi problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanţe în legătură cu boala şi alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei.

Articolul 35

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical răspund disciplinar pentru destăinuirea secretului profesional, excepţie făcând situaţia în care pacientul şi-a dat consimţământul expres pentru divulgarea acestor informaţii, în tot sau în parte.

Articolul 36

Interesul general al societăţii (prevenirea şi combaterea epidemiilor, a bolilor venerice, a bolilor cu extindere în masă şi altele asemenea prevăzute de lege) primează faţă de interesul personal al pacientului.

Articolul 37

În comunicările ştiinţifice, cazurile vor fi astfel prezentate încât identitatea pacientului să nu poată fi recunoscută.

Articolul 38

Informaţiile cu caracter confidenţial pot fi furnizate de către asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical numai în cazul în care pacientul îşi dă consimţământul explicit sau dacă legea o cere în mod expres.

Capitolul VI
Situaţii speciale în practicarea profesiunii în sistem instituţionalizat

Secţiunea 1

Situaţia bolnavului psihic

Articolul 39

Persoanele cu tulburări psihice beneficiază de asistenţă medicală şi de îngrijiri de sănătate de aceeaşi calitate cu cele aplicate altor categorii de bolnavi şi adaptate cerinţelor lor de sănătate.

Articolul 40

Orice persoană cu tulburări psihice trebuie apărată de daunele pe care ar putea să i le producă administrarea nejustificată a unui medicament, tehnică sau manevră de îngrijire şi tratament, de maltratările din partea altor pacienţi sau persoane ori de alte acte de natură să antreneze o suferinţă fizică sau psihică.

Articolul 41

(1) Pacientul cu tulburări psihice trebuie să fie implicat în procesul de luare a deciziei atât cât permite capacitatea lui de înţelegere. În cazul în care pacientul cu tulburări psihice nu îşi poate exprima liber voinţa, consimţământul în scris trebuie luat de la reprezentantul legal al acestuia.

(2) Nu este necesară obţinerea consimţământului în condiţiile prevăzute la alin. (1) atunci când este necesară intervenţia de urgenţă.

(3) Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenţie medicală, după caz, asumându-şi în scris răspunderea pentru decizia sa; consecinţele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului, cu informarea medicului, dacă întreruperea tratamentului sau a îngrijirilor are drept consecinţă punerea în pericol a vieţii pacientului.

Articolul 42

Orice persoană care suferă de tulburări psihice trebuie tratată cu omenie şi respectul demnităţii umane şi trebuie să fie apărată împotriva oricăror forme de exploatare economică, sexuală sau de altă natură, împotriva tratamentelor vătămătoare şi degradante. Nu este admisă nicio discriminare bazată pe o tulburare psihică.

Secţiunea a 2-a
Prescrierea, eliberarea pe baza unei reţete medicale şi administrarea drogurilor

Articolul 43

Prescrierea, eliberarea pe baza unei reţete medicale şi administrarea drogurilor, în alte condiţii decât cele prevăzute de lege, constituie infracţiune.

Secţiunea a 3-a
Pacientul privat de libertate

Articolul 44

Asistentului medical generalist, moaşei şi asistentului medical care îngrijesc un pacient privat de libertate le este interzis să aducă atingere integrităţii fizice, psihice sau demnităţii acestuia.

Articolul 45

Dacă asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical constată că pacientul privat de libertate a suportat maltratări, aceştia au obligaţia să informeze organele competente.

Secţiunea a 4-a
Situaţia pacienţilor infectaţi cu HIV sau bolnavi de SIDA

Articolul 46

(1) Pacienţii infectaţi cu HIV sau bolnavi de SIDA au dreptul la îngrijire şi tratament medical în mod nediscriminatoriu, asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical fiind obligaţi să asigure îngrijirile de sănătate şi tratamentele prescrise acestor pacienţi.

(2) Păstrarea confidenţialităţii asupra datelor privind persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA este obligatorie pentru asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical care au în îngrijire, supraveghere şi /sau tratament astfel de persoane.

(3) Între specialiştii medico-sanitari, informaţiile cu privire la statusul HIV/SIDA al unui pacient trebuie să fie comunicate.

Capitolul VII
Practicarea profesiunii în sistem privat. Îngrijirile la domiciliu

Articolul 47

Asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali exercită profesia în regim salarial şi/sau independent.

C.M.I. Piatra Neamţ

Articolul 48

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical care îşi desfăşoară activitatea în calitate de titular sau asociat al unui cabinet de practică medicală pot furniza îngrijiri medicale la domiciliu, dacă sunt autorizaţi în acest sens, în conformitate cu prevederile legale privind organizarea şi funcţionarea îngrijirilor la domiciliu.

Articolul 49

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical sunt obligaţi să comunice medicului care a recomandat aceste servicii situaţia evoluţiei stării de sănătate a pacientului îngrijit.

Articolul 50

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical chemaţi într-o familie ori colectivitate trebuie să respecte regulile de igienă şi de profilaxie, în exercitarea profesiei.

Capitolul VIII
Probleme ale îngrijirii minorilor

Articolul 51

Dacă asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical apreciază că minorul este victima unei agresiuni sau privaţiuni, trebuie să încerce să îl protejeze, uzând de prudenţe, şi să alerteze autoritatea competentă.

Articolul 52

Asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical trebuie să fie apărătorul copilului bolnav, dacă apreciază că starea de sănătate nu este bine înţeleasă sau nu este suficient de bine protejată.

Articolul 53

În vederea efectuării tehnicilor şi/sau a manevrelor de îngrijire şi/sau de tratament asupra unui minor, consimţământul trebuie obţinut de la reprezentantul legal al minorului, cu excepţia situaţiilor de urgenţă.

Capitolul IX
Probleme ale experimentării pe om

Articolul 54

(1) Se interzice provocarea de îmbolnăviri artificiale unor oameni sănătoşi, din raţiuni experimentale.

(2) Dispoziţiile prezentului articol se completează cu celelalte prevederi legale incidente în materie.

Articolul 55

Impunerea, cu forţa sau prin inducere în eroare, a experimentului pe om reprezintă o abatere gravă pentru orice asistent medical generalist, moaşă şi asistent medical care participă în mod voluntar şi conştient la asemenea fapte.

Capitolul X
Dispoziţii speciale

Articolul 56

La primirea în OAMGMAMR, asistentul medical generalist, moaşa şi asistentul medical vor depune următorul jurământ:

"În numele Vieţii şi al Onoarei,

jur să îmi exercit profesia cu demnitate, să respect fiinţa umană şi drepturile sale şi să păstrez secretul profesional.

Jur că nu voi îngădui să se interpună între datoria mea şi pacient consideraţii de naţionalitate, rasă, religie, apartenenţă politică sau stare socială.

Voi păstra respectul deplin pentru viaţa umană chiar sub ameninţare şi nu voi utiliza cunoştinţele mele medicale contrar legilor umanităţii. Fac acest jurământ în mod solemn şi liber!"

Articolul 57

Dovedirea calităţii de membru al OAMGMAMR se face cu certificatul de membru, eliberat de OAMGMAMR.

Articolul 58

Actele medicale şi de îngrijire efectuate de asistenţi medicali generalişti, moaşe şi asistenţi medicali vor purta parafa şi semnătura acestora, pentru asumarea răspunderii individuale şi probarea responsabilităţii profesionale.

Articolul 59

Modelul certificatului de membru şi al parafei profesionale sunt adoptate de Consiliul Naţional al OAMGMAMR, ca anexe ale Statutului Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România, adoptat prin Hotărârea Adunării generale naţionale a Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România nr. 1/2009 şi fac parte integrantă din acesta.

C.M.-CEL Piatra Neamț

Capitolul XI
Dispoziţii finale

Articolul 60
Nerespectarea prevederilor prezentului cod de etică şi deontologie constituie abatere şi atrage răspunderea disciplinară.

Articolul 61
Răspunderea disciplinară a membrilor OAMGMAMR nu exclude răspunderea civilă, penală, administrativă sau materială.

Articolul 62
Procedura de sesizare şi soluţionare a cauzelor este prevăzută în Statutul OAMGMAMR.

Articolul 63
Toţi asistenţii medicali generalişti, moaşele şi asistenţii medicali au obligaţia de a informa consiliul judeţean al OAMGMAMR, respectiv al municipiului Bucureşti despre modificările survenite în situaţia lor profesională.

Articolul 64
Consiliul judeţean al OAMGMAMR, respectiv al municipiului Bucureşti va informa Consiliul naţional al OAMGMAMR cu privire la aceste modificări.

Articolul 65
Prevederile prezentului cod de etică şi deontologie se completează corespunzător cu dispoziţiile Legii nr. 46/2003 privind drepturile pacientului, cu prevederile Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 144/2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moaşă şi a profesiei de asistent medical, precum şi organizarea şi funcţionarea Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România, ale Statutului Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România, adoptat prin Hotărârea Adunării generale naţionale a Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România nr. 1/2009, ale Regulamentului de organizare şi funcţionare al Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România, adoptat prin Hotărârea Adunării generale naţionale a Ordinului Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România nr. 3 /2009, precum şi cu normele legale în materie pe specialităţi, cu modificările ulterioare.

Articolul 66
Completarea sau modificarea prezentului cod de etică şi deontologie se va face de către Adunarea generală naţională, la propunerea Consiliului naţional al OAMGMAMR.

Articolul 67
La data intrării în vigoare a prezentului cod de etică şi deontologie se abrogă Codul de etică şi deontologie profesională al asistentului medical şi al moaşei din România, adoptat de Adunarea generală naţională a Ordinului Asistenţilor Medicali şi Moaşelor din România.

Articolul 68
Prezentul cod de etică şi deontologie a fost adoptat de Adunarea generală naţională a OAMGMAMR în data de 9 iulie 2009 şi intră în vigoare la data publicării sale în Monitorul Oficial al României, Partea I.

CMF Regia Neamț